Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/2329

23.10.2026

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2026/2329,

21. oktoober 2026,

toidus esinevate N-nitrosoamiinide seire kohta

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

(1) 2023. aastal võttis Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) vastu arvamuse toidus esinevate *N*-nitrosoamiinidega seotud riskide kohta inimeste tervisele ([1]). Selles arvamuses hindas toiduohutusamet kümmet teadaolevalt toidus esinevat kantserogeenset *N*-nitrosoamiini, täpsemalt *N*-nitrosodimetüülamiini (NDMA), *N*-nitrosometüületüülamiini (NMEA), *N*-nitrosodietüülamiini (NDEA), *N*-nitrosodipropüülamiini (NDPA), *N*-nitrosodibutüülamiini (NDBA), *N*-nitrosometüülaniliini (NMA), *N*-nitrososarkosiini (NSAR), *N*-nitrosomorfoliini (NMOR), *N*-nitrosopiperidiini (NPIP) ja *N*-nitrosopürrolidiini (NPYR). Ta jõudis järeldusele, et kümne kantserogeense nitrosoamiiniga kokkupuute ohutuspiir suurema kokkupuutemäära puhul põhjustab terviseriski.

(2) Toiduohutusamet soovitas koguda rohkem andmeid kümne kantserogeense nitrosoamiini esinemise kohta töödeldud lihas ja muudes töödeldud toiduainetes, toodetes, mida on eri viisidel kuumtöödeldud, ning mis sisaldavad või ei sisalda toidu lisaaineid nitraate (E 251–252) ja nitriteid (E 249–250). Samuti soovitatakse hankida andmeid lisaks nimetatud kümnele kantserogeensele nitrosoamiinile muude kantserogeensete *N*-nitrosoamiinide esinemise kohta toidus. Peale selle soovitas toiduohutusamet teha täiendavat tööd, et standardida tundlik analüüsimeetod nii lenduvate kui ka mittelenduvate kantserogeensete *N*-nitrosoamiinide kvantitatiivseks määramiseks mitmesugustes toiduainetes. Lisaks soovitas toiduohutusamet koguda rohkem teavet tegurite kohta, mis põhjustavad teatavates toitudes *N*-nitrosoamiinide suhteliselt suurt sisaldust, et oleks võimalik kindlaks teha meetmed, millega vältida või vähendada *N*-nitrosoamiinide esinemist nendes toitudes.

(3) N-nitrosoamiinide seire tulemused peaksid olema usaldusväärsed ja võrreldavad ning on eriti oluline, et analüüsimeetodil oleks madal määramispiir. Seepärast on asjakohane teha soovitusi proovide võtmise ja analüüsimeetodite kohta.

(4) Seega on asjakohane soovitada teha toidus esinevate *N*-nitrosoamiinide seiret, teha kindlaks nende suurt kogust põhjustavad tegurid ning koguda rohkem teavet soovitatavate meetmete kohta, mida võtta, et vältida või vähendada *N*-nitrosoamiinide sisaldust nendes toiduainetes,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

(1) Liikmesriigid peaksid koostöös toidukäitlejatega tegema toidus esinevate *N*-nitrosoamiinide, või vähemalt kümne kantserogeense nitrosoamiini seiret, eriti vinnutatud lihatoodetes, töödeldud kalas, alkohoolsetes jookides, töödeldud köögiviljades, töödeldud teraviljatoodetes, piimas ja piimatoodetes ning hapendatud, marineeritud ja vürtsitatud toidus.

(2) Seire eesmärgil võetakse proove soovitatavalt kooskõlas komisjoni määrusega (EÜ) nr 333/2007 ([2]). Analüüsimeetodid peaksid põhinema tandemmassispektromeetrial (MS/MS) koos vedelikkromatograafiaga (LC-MS/MS) või gaasikromatograafiaga (GC-MS/MS). Kui detekteerimiseks kasutatakse soojusenergia analüsaatorit (TEA) või muid analüüsimeetodeid, peaksid olema olemas tõendid selle kohta, et need meetodid võimaldavad saada konkreetsete *N*-nitrosoamiinide puhul usaldusväärseid tulemusi.

([1]) Euroopa Toiduohutusameti CONTAM-komisjon (toiduahelas olevaid saasteaineid käsitlev Euroopa Toiduohutusameti teaduskomisjon), „Scientific opinion on the risks for public health related to the presence of furan and methylfurans in food“, *EFSA Journal*, 2023; 21(3):7884, 278 lk, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7884.

([2]) Komisjoni 28. märtsi 2007. aasta määrus (EÜ) nr 333/2007, milles sätestatakse proovivõtu- ja analüüsimeetodid mikroelementide ja toidu töötlemisel tekkivate saasteainete sisalduse kontrolliks toiduainetes (ELT L 88, 29.3.2007, lk 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).

(3) Määramispiir (LOQ) peaks kümnest kantserogeensest nitrosoamiinist igaühe (v.a NSAR) puhul olema väiksem kui 1 µg/kg ja ülejäänud *N*-nitrosoamiinide puhul mitte üle 5 µg/kg. NSARi puhul peaks määramispiir olema võimalikult väike.

(4) Liikmesriigid peaksid koostöös toidukäitlejatega tegema uuringuid, et teha kindlaks toidus *N*-nitrosoamiinide suurt sisaldust põhjustavad tegurid, ning koguma teavet meetmete kohta, mida võtta, et vältida või vähendada *N*-nitrosoamiinide esinemist kõnealustes toitudes.

(5) Liikmesriigid ja toidukäitlejad peaksid kogutud andmed esitama toiduohutusametile, kus need kantakse ühtsesse andmebaasi kooskõlas toiduohutusameti toidu ja sööda proovikirjeldusstandardit käsitlevates juhistes esitatud nõuetega ning toiduohutusameti täiendavate konkreetsete aruandlusnõuetega ([3]). Töödeldud liha ja muu töödeldud toidu puhul peaksid nad teatama, kas toidu lisaainena kasutati nitraate või nitriteid. Kui lisaks üksikute *N*-nitrosoamiinide sisaldusele esitatakse kümne kantserogeense nitrosoamiini summaarne sisaldus, peaks see olema üksikute *N*-nitrosoamiinide sisalduste alampiiride summa.

Brüssel, 21. oktoober 2026

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Olivér VÁRHELYI

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.